

Олена Бровко

Молитовний жанр у сучасній українській ліриці: у пошуках ідентичності

Gatunek modlitewny we współczesnej liryce ukraińskiej: w poszukiwaniu tożsamości

Fenomen modlitwy stał się obiektem analizy naukowej z perspektywy różnych dziedzin wiedzy. Badacze z zakresu wersyfikacji zwracają uwagę na to, że właśnie półmówiony wiersze cerkiewnych modlitw stały się pomostem pomiędzy prozą a językiem poezji. Kulturologowie akcentują na syntezie w gatunkach modlitewnych *sacrum* i właśnie poetyckich kodów semiotycznych. Tekst modlitewny potencjalnie staje się obiektem badań z różnych perspektyw: ontologicznej, antropologicznej, intuicjonistycznej, gnoseologicznej, receptywistycznej itd. Przedmiotem refleksji literaturoznawczej jest geneza gatunków modlitewnych, ich korelacja z filozofią oraz poezją religijną, typologia gatunku oraz jego modyfikacje, pozwalające wyróżnić modlitwę liturgicką, mistyczną, medytatywną, spowiedź, inwektywę, modlitwę-proroctwo i in. Wymieniony ciąg funkcjonalnych wariatywów znacznie powiększa się dzięki praktyce literackiej oraz poszukiwaniom artystycznym pisarzy na przełomie XX-XXI wieku. Każda nowa próba literacka proponuje nowe wersje tego gatunku, co wynika ze stylu indywidualnego pisarza, jego twórczych poszukiwań, panujących kierunków artystycznych oraz wyzwań, stojących przed autorem („Молитва про нездійсненне” Wasyla Holoborod`ka, „Молебень до Богородиці” Wiry Wowk, „Молитва” (Коли повертається світ спиною...) Jurija Izdryka, «Існую, мислю грекою й латинню» Marianny Kijanowskiej, «Вона не знає молитви», «Мій Господи...» Marianny Sawki, «Спроба молитви» Івана Andrusiaka, «Ми згадуємо, Господи, наші міста...» (z powieści «Woroszyłowgrad») Serhija Żadana, «Молитва» (ze zbioru «Абрикоси Донбасу») Lubowi Jakymczuk i in. Analiza układu tekstów artystycznych, napisanych przez autorów, reprezentujących różne estetyczne oraz poetyckie paradygmaty, zestawienie modeli różnych stylów artystycznych ukazują nowe perspektywy badań nad gatunkami modlitewnymi, ich typologią oraz modyfikacjami.